

Handläggare
Anders Håkansson
Telefon: 08-508 36 208

Till
Äldrenämnden
Den 17 december 2019

Remiss om Stockholm stads kemikalieplan 2020-2023

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2019/1510

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsämnden har fått kommunfullmäktiges uppdrag att ta fram en ny kemikalieplan för staden. I maj 2019 behandlade äldrenämnden förvaltningens kontorsremiss av miljöförvaltningens förslag till Kemikalieplan 2020-2023. Remissinstanserna var generellt positiva till planen som helhet men framförde synpunkter och efterlyste förtydliganden inom vissa områden. Utifrån dessa remissvar utarbetade miljöförvaltningen ett förslag till kemikalieplan som miljö- och hälsoskyddsämnden tog beslut om i augusti 2019. I miljö- och hälsoskyddsämndens tjänsteutlåtande, som bifogas detta dokument, redovisas de avsnitt i planen som omarbetats.

Äldreförvaltningen ställer sig bakom den reviderade versionen av Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023. Förvaltningen anser att förslaget till inrättande av ett kemikaliecentrum är ett bra initiativ liksom den höjda ambitionsnivån för bland annat kvinnodominerade arbetsplatser, såsom äldreomsorgen.

Äldreförvaltningen välkomnar de förtydliganden som gjorts angående de ekonomiska och personella resurser som behövs för att åtgärderna i kemikalieplanen ska kunna genomföras. Även om det kommande miljöprogrammet ska ge mer information i frågan vill äldreförvaltningen ändå poängtera att det i vissa fall kan vara problematiskt att avdela personal inom befintlig budget för att möta det ökade ansvaret som planen ger.

Vidare ser äldreförvaltningen positivt på förtydligandet att kemikaliecentrum och/eller Stockholm Vatten och Avfall AB är ansvariga för framtagandet av informationsmaterial och kampanjer. Detta eftersom det krävs en gedigen sakkunskap för att kunna utarbeta informationsmaterial inom de områden som kemikalieplanen berör.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått kommunfullmäktiges uppdrag att ta fram en ny kemikalieplan för staden. I maj 2019 behandlade äldrenämnden förvaltningens kontorsremiss av miljöförvaltningens förslag till Kemikalieplan 2020-2023. Remissinstanserna var positivt inställda till planen som helhet och framhöll att den är ambitiös, välskriven och har en god struktur med hög igenkänningsfaktor. Åtgärderna som föreslås i planen ansågs vara relevanta och möjliga att genomföra, men remissinstanserna framhåller också att det behövs ökade resurser samt mer stöd ifrån kemikaliecentrum.

Med dessa synpunkter som underlag utarbetade miljöförvaltningen ett förslag till kemikalieplan som miljö- och hälsoskyddsnämnden tog beslut om i augusti 2019.

Kemikalieplanen har skickats på remiss till flertalet av stadens facknämnder, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms stadshus AB, kommunstyrelsens råd för funktionshindersfrågor och rådet för Agenda 2030 samt till en rad instanser utanför Stockholms stad.

Ärendet

Äldrenämnden har framfört sina synpunkter på stadens kemikalieplan 2020-2023 i den kontorsremiss som äldrenämnden tog beslut om i maj 2019. Med anledning av detta har förvaltningens sammanfattning av planen fokuserat på de

synpunkter som föranlett ändringar av planen i jämförelse med kontorsremissen. Dessa ändringar redovisas nedan.

Ändringar i inledningen

Kemikalieplanen syftar till att förtydliga miljöprogrammets mål om ett Giftfritt Stockholm. Denna version har, så långt som möjligt i dagsläget, anpassats till det nya miljöprogrammet som är under utveckling. Anpassningen medför bland annat att visionerna för respektive verksamhetsområde (kapitel) har strukits. Ytterligare justeringar kan komma att behöva genomföras till följd av ändringar i det kommande miljöprogrammets struktur och innehåll. Några remissinstanser har efterfrågat en tydligare koppling och bättre översikt mellan stadens styrande dokument på hållbarhetsområdet. Detta behov kommer att tydliggöras i det nya miljöprogrammet och ambitionen är att förhållandet mellan olika styrdokument på området ska tydliggöras där.

Läsanvisning och implementering

Majoriteten av remissinstanserna har påtalat att det kommer att krävas både ekonomiska och personella resurser för att åtgärderna i kemikalieplanen ska kunna genomföras. Remissinstanserna understryker också vikten av att kemikaliecentrum får tillräckliga resurser så att det kan ge stöd i den utsträckning som behövs.

För att uppmärksamma resursfrågan har kemikalieplanen förtydligats med att många av åtgärderna handlar om att implementera arbetsätt och processer, vilket tar tid och personella resurser i anspråk. Samverkan och samordning har lyfts fram med egen rubrik och avsnittet har förstärkts med att förvaltningar och bolag behöver utse ansvariga personer för genomförandet av åtgärderna. Eftersom kemikalieplanen är en konkretisering av stadens miljöprogram kopplas uppföljningen av genomförandet till uppföljningen av miljöprogrammet och de indikatorer som tas fram för detta.

Prioriterade kemikalier

Stockholms hamn AB framhåller att kopplingen mellan de lokala fokusämnena samt utfasnings- och riskminskningsämnena, det vill säga hur de respektive ämnena ska beaktas jämfört med varandra, är otydlig. Syftet med listan är att ge exempel på skadliga ämnen och ämnesgrupper som finns i vardagen. Listan på ämnesgrupper finns därför kvar men istället med denna uttalade funktion. Samtidigt har avsnittet om de bakomliggande principerna för hur staden ska arbeta för att fasa ut skadliga ämnen förenklats och förtydligats.

Information och dialog

Gällande de åtgärder som avser informationsinsatser och kampanjer så har ett flertal av de förvaltningarna och bolag som svarat på remissen påpekat att de inte kan ta fram informationsmaterial själva. Här har miljöförvaltningen förtydligat att det är kemikaliecentrum och/eller Stockholm Vatten och Avfall AB som är ansvariga för framtagandet av informationsmaterial och kampanjer. Andra förvaltningar och bolag bidrar med sakinformation och spridning av information samt är i vissa fall delaktiga som bollplank vid framtagandet.

Växtskyddsmedel

Remissvaren är generellt positiva vad gäller detta område. Berörda förvaltningar och bolag ser inga problem att jobba enligt föreslagen åtgärd då det redan är praxis i staden att undvika växtskyddsmedel. Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning tar upp frågan om att avtalen med koloniträdgårdsföreningarna kan behöva ses över och förtydligas med att växtskyddsmedel inte får användas på den mark som staden arrenderar ut. Miljöförvaltningen har gjort ett tillägg i löptexten angående detta. Kapitlet har också bytt namn från Bekämpningsmedel till Växtskyddsmedel efter remissen. Detta för att tydliggöra vilken typ av bekämpningsmedel som avses.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 10 december 2019. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 11 december.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen ställer sig bakom den reviderade versionen av Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023. Förvaltningen anser att förslaget om att inrätta ett kemikaliecentrum är ett bra initiativ som syftar till att stadens verksamheter ska minska och fasa ut användningen av produkter och material innehållandes skadliga ämnen. Förvaltningen ser även positivt på den höjda ambitionsnivån för bland annat kvinnodominerade arbetsplatser, där äldreomsorgen är en verksamhet som berörs.

I flertalet remissvar som lämnades om miljö- och hälsoskyddsnämndens tidigare förslag till kemikalieplan betonades att det kommer att krävas både ekonomiska och personella resurser för att åtgärderna i kemikalieplanen ska kunna genomföras. Vidare underströks vikten av att kemikaliecentrum får tillräckliga resurser

så att det kan ge stöd i den utsträckning som behövs. I den reviderade versionen av kemikalieplanen förtydligas att åtgärderna som föreslås i planen handlar om att implementera arbetssätt och processer och att detta tar tid och personella resurser i anspråk. Även om kemikalieplanen inte innebär att förvaltningarna kommer att behöva öka kostnaderna för inköp eller investeringar anser äldreförvaltningen ändå att personella resurser också kostar. Det finns inte alltid personal att avdela inom befintlig budget för att möta detta ökade ansvar. Dock är det svårt att förutse omfattningen av dessa ökade arbetsuppgifter då kemikalieplanen hänvisar till stadens kommande miljöprogram, vilket kemikalieplanen är en konkretisering av.

Gällande de åtgärder som avser informationsinsatser och kampanjer har flertalet av de ansvariga förvaltningarna och bolagen i sina remissvar påpekat att de inte kan ta fram informationsmaterial själva. Här har miljöförvaltningen förtydligat att det är kemikaliecentrum och/eller Stockholm Vatten och Avfall AB som är ansvariga för framtagandet av informationsmaterial och kampanjer. Äldreförvaltningen är positiv till detta förtydligande då det krävs en gedigen sakkunskap för att kunna utarbeta informationsmaterial inom de områden som kemikalieplanen berör.

Förvaltningen har inga övriga synpunkter på policyn och föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Bilagor

1. Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023
2. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tjänsteutlåtande